

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 374/2014-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti P. M., zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008, za účasti Okresného súdu Skalica, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Skalica p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. P. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 7 000 € (slovom sedemtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Skalica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Skalica je povinný uhradiť P. M. trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, Mlynská 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2014 doručená sťažnosť P. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 159/2008 ústavný súd zistil, že sťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa je účastníkom napadnutého konania o mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 22. apríla 2002.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Viacerými listami a urgenciami zo dňa 13. 3. 2007, 2. 10. 2007, 18. 7. 2008, 5. 8. 2009, 25. 9. 2009, 1. 3. 2011, 21. 6. 2011, 3. 10. 2011 a 26. 6. 2012 sťažovateľ žiadal

Okresný súd o vytýčenie pojednávania s poukazovaním na ťažké zdravotné postihnutie a na jeho zlý psychický stav.

Je síce pravda, že súd vo veci vytýčil niekoľko pojednávanií ale vo veci nebol vyhotovený znalecký posudok v primeranej lehote, neskôr bol tri krát doplnený.

V jedenástročnom spore pretrváva stav právnej neistoty, keďže nebolo vo veci rozhodnuté s konečnou platnosťou, pričom za činnosť znalca nesie zodpovednosť štát... (Allenet de Ribemont v. Francúzsko, séria A, č. 308, alebo Martins Moreira v. Portugalsko, séria A, č. 143 - podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 17/99 z 22. septembra 1999).

Sťažovateľ sa listami zo dňa 18. 7. 2008 a zo dňa 23. 8. 2012 obrátil so sťažnosťou aj na predsedu Okresného súdu v Skalici, v ktorej stručne opísal doterajší stav s požiadavkou vykonania nápravy. Poskytnuté odpovede však mali charakter iba „formálnych.“ Z ich obsahu sťažovateľ nenadobudol istotu, že doteraz trvajúci stav právnej neistoty sa v primeranom čase zmení, ako to dokazuje časové medziobdobie medzi sťažnosťou z roku 2008 a sťažnosťou z roku 2012.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „považuje za primerané, aby mu v tejto veci bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 EUR. Doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, je neprimerane dlhá a ničím neospravedlniteľná. Ide o rozhodnutie o osobných nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy, čo ešte zvyrazňuje negatívny dopad právnej neistoty, v ktorej sa nachádza.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Právo sťažovateľa P. M. na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo prejednať veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Skalica sp. zn. 2 C 159/2008 bolo porušené.

2) Okresnému súdu v Skalici v konaní sp. zn. 2 C 159/2008 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3) Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 EUR, ktoré mu je povinný vyplatiť Okresný súd Skalica do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Okresný súd Skalica je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 340,90 EUR k rukám jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 248/14 z 26. mája 2014, v ktorom okrem prehľadu procesných úkonov uviedla: „... s poukazom na sťažnosť žalobcu na prietahy súdu môžem len konštatovať, že prejednávacia vec je vecou značne zložitou na rozhodnutie z dôvodu jej náročnosti na zodpovedanie odborných otázok v súvislosti so zhoršujúcim sa zdravotným stavom žalobcu počas konania. Za týmto účelom boli ustanovovaní viacerí znalci a znalecké ústavy. Konanie súdu od podania návrhu až do roku 2006 je poznačené neodbornou činnosťou znalcov, ako i v minulosti nepriehľadnosťou v ich registrácii a možnosti zistiť poistenie ich zodpovednosti za škodu, čo či už Okresný súd Skalica alebo Okresný súd Senica nemal možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť. Od 1. 1. 2008, kedy bola na rozhodnutie v prejednávanej veci ustanovená ako zákonná sudkyňa B. M. sú v konaní vykonávané pravidelne úkony súdu smerujúce k rozhodnutiu veci. S ohľadom na zaťaženosť sudcov Okresného súdu Skalica, náročnosť prejednávanej veci vedenej pod sp. zn. 2 C/159/2008 (potreba viacerých znaleckých posudkov, rozsiahle dokazovanie) je i napriek tomu, že návrh na začatie konania bol podaný dňa 22. 4. 2002 primeranou dobou konania. Dĺžka konania je objektívne dlhá a je úmerná náročnosti rozhodovanej veci.

... dĺžka konania je spôsobená aj v súvislosti so zrušením Okresného súdu Skalica, pridelením vecí na Okresný súd Senica a následne po novovytvorení Okresného súdu Skalica na Okresný súd Skalica. Vec bola v čase prevedenia opätovne na Okresný súd Skalica pridelená novej zákonnej sudkyňi, ktorej bolo pridelených nerozhodnutých ďalších viac ako tristo pre ňu nových vecí a tieto musela všetky priebežne naštudovať. Okresný súd Skalica patrí dlhodobo k najzaťaženejším súdom v rámci Slovenskej republiky čo sa týka nápadu vecí na jedného sudcu. “

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 374/2014-18 z 1. júla 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 248/14 z 21. júla 2014 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pridrižiava sa svojho vyjadrenia sp. zn. Spr 248/14 z 26. mája 2014 a nedopĺňa ho.

Následne vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 248/14 z 26. mája 2014 a z 21. júla 2014 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 22. augusta 2014 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a vyčíslil trovy právneho zastúpenia.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd zisťoval skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 159/2008 a z písomného vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, ktorá v rámci podrobného prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní najmä uviedla:

„1. Návrh na začatie konania bol podaný dňa 22.4.2002 na Okresnom súde Skalica a pridelený zákonnej sudkyňi R. A.,

- termín pojednávania dňa 1. 4. 2003, vypočutí účastníci, svedok

- termín pojednávania dňa 28. 4. 2003, vypočutý svedok

- termín pojednávania dňa 3. 6. 2003, vypočutý svedok, odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania

- dňa 31. 7. 2003 účastníci vyzvaní na predloženie otázok znalcovi, predložené posledné 2. 9. 2003

- uznesením č. k. 5 C/60/2002-46 zo dňa 12. 2. 2004 bol ako znalec ustanovený ústav: Martinská fakultná nemocnica, Kollárova 2, Martin, aby vo veci podal znalecký posudok, aby zodpovedal otázky určil bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v súvislosti so zraneniami, ktoré navrhovateľ utrpel pri predmetnej dopravnej nehode,

- sudkyňa R. A. vyhovelá ustanovenému znalcovi o predĺženie lehoty na vypracovanie znal. posudku , a to s lehotou v priebehu roku 2005,

2. Od 1. 1. 2005 bola vec v zmysle zmene zákona o sídlach súdov prevedená na Okresný súd Senica:

- ustanovený znalec Martinská fakultná nemocnica, Kollárova 2, Martin podaním doručeným Okresnému súdu Senica 1. 2. 2005 oznámil, že požiadal MS SR o vyškrtnutie zo zoznamu znalcov a žiada o zrušenie ich pribratia ako znalca,

- uznesením č. k. SI-5 C/60/2002-64 zo dňa 11. 5. 2005 bol ustanovený ako znalec Lekárska fakulta Univerzity Komenského, Špitálska 24, 813 72 Bratislava a bolo súčasne zrušené uznesenie č. k. 5 C/60/2002-46,

- podaním zo dňa 22. 3. 2005 Lekárska fakulta Univerzity Komenského, Špitálska 24, 813 72 Bratislava oznámila, že odmieta vykonať znalecký posudok, lebo nie je poistená pre prípad zodpovednosti za škodu,

-uznesenie č. k. SI-5 C/60/2002-69 zo dňa 22. 3. 2005 Okresný súd Senica ustanovil za znalca: Lekársku fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Trieda SNP 1, Košice,

- ustanovený znalec: Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Trieda SNP 1, Košice podaním zo dňa 31. 3. 2005 oznámil, že nemôže vykonať znalecký posudok, lebo stratil spôsobilosť vykonávať znaleckú činnosť,

- zákonná sudkyňa prípisom zo dňa 12. 4. 2005 požiadala MS SR o oznámenie aktuálneho zoznamu ústavov, ktoré sú zapísané v zozname znalcov pre odbor zdravotníctvo,

- sudkyňa vyzvala opätovne Lekársku fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Trieda SNP 1, Košice, či je schopná vykonať znalecký posudok, lebo je zapísaná v zozname znalcov,

- Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Košice podaním doručeným súdu 18. 11. 2005 oznámila, že môže vypracovať znalecký posudok, ale s poukazom na veľký počet už pridelených vecí môže vypracovať znalecký posudok do konca júna 2006

- znalec požiadal o predĺženie lehoty na podanie na vypracovanie znaleckého posudku, a to do konca júna 2006, pričom sudkyňa vyhovela žiadosti o predĺženie lehoty do 31. 5. 2006

- dňa 29. 6. 2006 ústav oznámil predpokladaný termín vypracovania znaleckého posudku koncom augusta 2006

- prípisom zo dňa 26. 10. 2006 bol ústav vyzvaný na vypracovanie znaleckého posudku

- žiadaný znalecký posudok bol znalcom predložený Okresnému súdu Senica dňa 27. 12. 2006

- uznesením zo dňa 4. 1. 2007 rozhodnuté o priznaní znaleckého

- dňa 29. 1. 2007 a 20. 3. 2007 zaslané vyjadrenia k znaleckému posudku

3. Od 1. 1. 2008 bola vec v zmysle zmene zákona o sídlach súdov prevedená na Okresný súd Skalica:

- od 1. 1. 2008 v súvislosti s vytvorením OS Skalica sa zákonnou sudkyňou stala B. M.

- urgencia znalcovi, aby sa vyjadril k doručeným námietkam vedľajšieho účastníka ku znaleckému posudku, ktoré boli žiadané už 4. 6. 2007, urgované dňa 6. 9. 2007,

- znalec predložil dodatok k znaleckému posudku 3/2008 dňa 23. 4. 2008,

- podaním zo dňa 2. 9. 2008 vedľajší účastník konania trvá na ďalšom doplnení znaleckého posudku,

- súd prípisom zo dňa 26. 9. 2008 žiada doplnenie znaleckého posudku jednoznačné uvedenie základného bodového hodnotenia bolestného a sťaženia spol. uplatnenia, čo v znaleckom posudku absentovalo

- znalec doplnil znalecký posudok a doručil ho Okresnému súdu Skalica dňa 5. 3. 2009,

- súd opätovne žiada o doplnenie znaleckého posudku a neskorších doplnkov, nakoľko vedľajší účastník vyjadruje neustále námietky v tom istom bode znaleckého posudku t. j. v položke 312, ktoré nebola samostatne hodnotená, a preto súd žiada znalca, aby sa jednoznačne vyjadril k danej položke hodnotenia znaleckého posudku,

- znalec dňa 11. 1. 2010 predložil súdu žiadané doplnenie znaleckého posudku,

- termín pojednávania 6. 5. 2010/ žalovaný ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní/,

- termín pojednávania 8. 6. 2010 / žalovaný navrhol dokazovanie listinnými dôkazmi i svedeckými výpoveďami),

- termín pojednávania 12. 4. 2011 (účastníkmi navrhnuté ďalšie dokazovanie),

- termín pojednávania 26. 1. 2012 (účastníkmi navrhnuté ďalšie dokazovanie),

- termín pojednávania 22. 3. 2012 (účastníkmi navrhnuté ďalšie dokazovanie),

- súd žiada znalca M. P. o odborné vyjadrenie,

- odborné vyjadrenie znalca M. P. súdu doručené dňa 19. 3. 2013,

- súd prípisom zo dňa 10. 5. 2013 žiada doplnenie odborného vyjadrenie znalca M. P.,

- doplnenie odborného znaleckého posudku bolo súdu doručené dňa 19. 6. 2013,

- termín pojednávania 17. 10. 2013,

- termín pojednávania 29. 10. 2013 / odročené pojednávanie z dôvodu, že sa nemôže dostaviť znalec),

- termín pojednávania 10. 12. 2013, odročené za účelom doplnenia dokazovania vyžiadanim správ

- termín pojednávania 6. 2. 2014, odročené za účelom doplnenia dokazovania vyžiadanim ďalších správ

- termín pojednávania 3. 4. 2014, odročené za účelom doplnenia dokazovania vyžiadanim správ v súvislosti so zdravotným stavom žalobcu
- termín pojednávania 22. 5. 2014, odročené na 9. 6. 2014 za účelom vyhlásenia rozhodnutia.“

Ústavný súd zo spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 C 159/2008 zistil, že popis doterajšieho priebehu konania obsiahnutý vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu zodpovedá obsahu označeného spisu, a preto z neho pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa vychádzal. Navyše ústavný súd zistil, že proti rozsudku sp. zn. 2 C 159/2008 z 9. júna 2014 podal sťažovateľ 1. júla 2014 odvolanie, pričom okresný súd následne 30. júla 2014 predložil spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté konanie nie je ešte v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončené.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa v konaní pred ústavným súdom v prvom rade domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. V súvislosti s posudzovaním zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vo veci náhrady škody na zdraví. Ústavný súd nepovažuje posudzovanú vec za právne zložitú, pretože takéto spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov. Vychádzajúc z obsahu spisu, ústavný súd pripúšťa, že vec sťažovateľa možno považovať za skutkovo zložitejšiu, a to najmä vzhľadom na potrebu vykonať v záujme ustálenia skutkového stavu znalecké dokazovanie na posúdenie opodstatnenosti mimoriadneho zvýšenia uplatnených nárokov, pričom zdravotný stav sťažovateľa sa vzhľadom na časový odstup od dopravnej nehody zmenil. Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň zdôrazňuje, že skutková zložitosť veci síce nemôže ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania, ale možno ju primerane zohľadniť pri určení sumy finančného zadosťučinenia (porovnaj závery v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 116/2012, sp. zn. IV. ÚS 140/2014).

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 C 159/2008 k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania (viac ako 12 rokov) je už samo osebe celkom zjavne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu súdne konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho ako napadnuté konanie, možno spravidla bez ďalšieho považovať za také, ktoré je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

Zo spisu okresného súdu ústavný súd navyše zistil, že v napadnutom konaní došlo k viacerým obdobiam nielen krátkodobej, ale aj dlhodobejšej nečinnosti okresného súdu [napr. obdobie od apríla 2002, keď bola žaloba doručená okresnému súdu, až do 28. apríla 2003, keď sa konalo pojednávanie (v tomto období vykonával okresný súd len jednoduché úkony, napr. doručoval žalobu protistrane, poučoval účastníkov o procesných právach), od 4. januára 2007, keď okresný súd uznesením priznal znalcovi odmenu, do augusta 2008, keď zaslal účastníkom konania dodatok k znaleckému posudku] a tiež neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu (napr. najmä v súvislosti s ustanovením znalca a zabezpečením jeho účasti na pojednávaniach).

Vychádzajúc z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ktorá je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, zohľadňujúc predmet sporu, ktorým je mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, v spojení s obdobiami neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnou činnosťou okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v ňom došlo postupom okresného súdu k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prietahy, ústavný súd s odkazom na svoju ustálenú judikatúru (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) neakceptoval. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

Vzhľadom na skutočnosť, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 159/2008 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania, jeho predmetu, ako aj období, v ktorých došlo k nečinnosti či neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Petrom Harakálym. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Za dva úkony vykonané v roku 2014 tak priznal po 134 €, t. j. spolu 268 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2014 po 8,04 €, čo spolu

po zvýšení o 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH, pozn.) predstavuje sumu 340,90 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2014